

ỨNG DỤNG “PHƯƠNG PHÁP THANH NHẠC THỰC HÀNH” CỦA TÁC GIẢ NICOLA VACCAJ TRONG GIẢNG DẠY THANH NHẠC CHO NGÀNH SƯ PHẠM ÂM NHẠC, TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

NGUYỄN THỊ THU HẰNG

Email: Nguyenthithuhang@spnttw.edu.vn

Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

APPLICATION OF THE "PRACTICAL VOCAL MUSIC METHOD" BY AUTHOR NICOLA VACCAJ IN TEACHING VOCAL MUSIC FOR MUSIC PEDAGOGY, NATIONAL UNIVERSITY OF ARTS EDUCATION

TÓM TẮT

ABSTRACT

Trong chương trình đào tạo ngành Sư phạm Âm nhạc, học phần Thanh nhạc góp phần quan trọng cho tích lũy kiến thức, kỹ năng, năng lực tự chủ trách nhiệm của người học để đáp ứng chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo. Học phần Thanh nhạc cung cấp cho người học kiến thức về nghệ thuật ca hát, kỹ năng biểu diễn thanh nhạc, năng lực tổ chức hoạt động ca hát phục vụ định hướng nghề nghiệp của sinh viên sau khi ra trường. Về phía giảng viên, để đáp ứng được mục tiêu giảng dạy của học phần mang tính đặc thù rất đặc biệt này, ngay từ ban đầu với việc phân loại giọng hát, âm sắc, các kỹ thuật cơ bản của thanh nhạc, phát triển kỹ thuật thanh nhạc cho từng sinh viên trong suốt quá trình học tập, thực hiện đúng yêu cầu của chương trình môn học, sử dụng những học liệu bắt buộc và học liệu tham khảo trong chương trình đào tạo. Với tất cả các hoạt động trong giảng dạy đó, giảng viên thanh nhạc phải là người lựa chọn, tài liệu, bài tập phù hợp, có tính chất định hướng cho cả một quá trình rèn luyện và phát triển giọng hát với từng đối tượng, từng khả năng rất khác nhau của sinh viên. Qua thực tế và kinh nghiệm giảng dạy, tác giả thấy việc lựa chọn, ứng dụng các học liệu ứng dụng để rèn luyện, phát triển giọng hát cho sinh viên trong suốt quá trình liên tục là vô cùng cần thiết. Với lý do đó nghiên cứu: “Ứng dụng Phương pháp thanh nhạc thực hành” của tác giả người Ý Nicola Vaccaj (1790-1848) trong giảng dạy thanh nhạc cho Ngành sư phạm âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật TW” là vấn đề thiết thực và cần thiết.

Từ khóa: Thanh nhạc, âm nhạc, thanh nhạc thực hành, ứng dụng thanh nhạc

In the Music Education training program, the Vocal Music module makes an important contribution to the accumulation of knowledge, skills, self-control, and responsibility of learners to meet the output standards of the training program. The Vocal Music module provides learners with knowledge about the art of singing, vocal performance skills, and the ability to organize singing activities to serve students' career orientation after graduation. On the lecturer's side, to meet the teaching objectives of this very special course, right from the beginning with classifying vocals, timbre, and basic vocal techniques, developing Vocal techniques for each student throughout the learning process, complying with the requirements of the course curriculum, using mandatory learning materials and reference materials in the training program. With all of these teaching activities, the vocal instructor must be the one to choose appropriate materials and exercises that are directional for the entire process of training and developing the voice for each subject. , each student has very different abilities. Through practice and teaching experience, the author finds it extremely necessary to select and apply applied learning materials to train and develop students' singing throughout the continuous process. For that reason, the study: "Application of the Practical Vocal Method" by Italian author Nicola Vaccaj (1790-1848) in teaching vocal music for the Music Pedagogy Department, National University of Arts Education" is a practical and necessary issue.

Keywords: Vocal music, music, vocal practice, vocal application

EDUCATION

1. Cơ sở lý luận về "Phương pháp thanh nhạc thực hành" của tác giả Nicola Vaccaj trong giảng dạy bộ môn thanh nhạc

Trong hoạt động giảng dạy thanh nhạc cho người học, ngoài khả năng ca hát tự nhiên, tình yêu, đam mê với nghệ thuật ca hát, để đạt được kết quả mong đợi cho sự phát triển của giọng hát đó như: hiểu và thực hiện được cách phát âm, nhả chữ, rèn luyện hơi thở với yêu cầu bước đầu là "hát tròn vành rõ chữ", sau đó đến những kỹ thuật khó hơn như hát Legato (liền giọng) Marcato (hát nhấn) Staccato (hát nảy tiếng) và thực hiện tất cả những kỹ thuật (Musical Technique), những thuật ngữ trong âm nhạc để đạt được mục đích cuối cùng là thể hiện được cảm xúc, tình cảm, yêu cầu của ca khúc, của tác phẩm thanh nhạc, thể hiện được giá trị thẩm mỹ âm nhạc. Trong suốt quá trình học tập, rèn luyện việc sử dụng phương tiện dạy học, các phương pháp dạy học thì việc lựa chọn học liệu, tài liệu để chọn ra bài tập phù hợp hướng dẫn cho sinh viên thực hành luyện tập là điều vô cùng quan trọng, quyết định cho sự thành công trong quá trình rèn luyện phát triển giọng hát của người học.

"Phương pháp thanh nhạc thực hành" của nhà soạn nhạc, sư phạm âm nhạc người Ý Nicola Vaccaj (1790-1848) là một trong những cuốn sách về thanh nhạc được phổ biến và được sử dụng trong các chương trình dạy thanh nhạc trên toàn thế giới, cuốn sách được các giảng viên thanh nhạc sử dụng thường xuyên với bộ sưu tập các bài Ariettas hấp dẫn và có sự tiếp nối về kiến thức âm nhạc (thanh nhạc) theo từng bài tập để phát triển giọng hát cho người học. Cuốn Phương pháp thực hành thanh nhạc của Nicola Vaccaj là tài liệu để người học có thể tự học, chứ không chỉ giới hạn với nhạc thính phòng, với phương pháp thanh nhạc thực hành này tác giả đã dạy cho người học biết xử lý đoạn hát nói (cantare recitando) kết hợp với cách hát đẹp, mềm mại (belcato). Đây là những kỹ thuật quan trọng để người học áp dụng thực hiện luyện tập những ca khúc thanh nhạc của Việt Nam.

Trong cuốn Phương pháp thực hành của Nicola Vaccaj tác giả đã đưa ra 15 bài học chuyển tải tới người học các nguyên tắc thẩm mỹ và kỹ thuật cơ bản trong nghệ thuật ca hát. Cấu trúc âm nhạc và phần ca từ tác giả sử dụng những từ ngữ để thay thế bài Vocaclise (luyện thanh khúc). Tác giả tiếp nối từng những nốt luyện quãng rất nhỏ. Sau đó, các bài tập xử lý với việc phát âm các nguyên âm, phụ âm, trước khi chuyển sang các kỹ thuật hát các quãng cao, hay hát các nét coloratura (tô điểm) hay Portamento (vuốt giọng). Những kỹ thuật thanh nhạc này phù hợp với người dạy áp dụng rèn luyện cho người học hát những ca khúc mang âm hưởng dân ca, những bài hát dân ca, và những ca khúc phong cách nhạc nhẹ với cách hát nói, phong cách thính phòng với những quãng cao thêm một Octave (quãng tám).

Phương pháp thanh nhạc thực hành của Nicola Vaccaj là một trong phương pháp dạy học hỗ trợ người dạy, giúp cho người học không mất nhiều thời gian dài việc xướng âm, tạo cảm hứng thú vị cho người học giải tỏa được việc tập quá nhiều luyện thanh khúc (Vocalise) mà vẫn đảm bảo đạt được mục đích trong học tập. Trong nhóm bài tập của tác giả người học sẽ dần hoàn thiện về thuộc tính của âm thanh, hình thức, tính chất của tác phẩm, kỹ năng trình diễn tác phẩm và hàng loạt những kỹ thuật (Musical Technique).

Như vậy, việc ứng dụng linh hoạt cuốn Phương pháp thanh nhạc thực hành của Nicola Vaccaj người dạy nên sử dụng kết hợp phương pháp dạy học tích cực; Bởi vì phương pháp dạy học tích cực được coi là phương pháp dạy học mà giảng viên sẽ không đưa ra kết luận cuối cùng mà thay vào đó là việc đưa ra những gợi ý mang tính gợi mở vấn đề để cùng sinh viên thảo luận, tìm ra kết quả cuối cùng. Phương pháp này tập trung vào việc sử dụng tư duy sáng tạo, chủ động, tích cực của sinh viên làm nền tảng và giảng viên chỉ là người hướng dẫn và gợi mở vấn đề. Phương pháp dạy học này yêu cầu giáo viên phải là người có trình độ chuyên môn tốt. Hiện nay, có rất nhiều phương pháp dạy học tích cực được các nhà nghiên cứu giáo dục đưa ra nhằm cải thiện khả năng tiếp thu kiến thức đồng thời phát triển kỹ năng toàn diện của sinh viên. Tuy nhiên, để áp dụng hiệu quả các phương pháp, giảng viên cần phân tích nội dung bài giảng, chọn ra phương pháp dạy học phù hợp cụ thể như: Phương pháp dạy học tự phát hiện, giải quyết vấn đề; Phương pháp dạy học theo nhóm; Phương pháp dạy học theo dự án; Phương pháp khám phá-WEBQUEST; Phương pháp dạy theo góc; Phương pháp trò chơi...

Những phương pháp dạy học nêu trên, khi sử dụng kết hợp với phương pháp thanh nhạc thực hành của Nicola Vaccaj, là những phương tiện linh hoạt để lựa chọn giọng hát cho phù hợp với hệ thống bài tập của tác giả, giúp người học tiếp cận với cách hát mang phong cách Opera của những Aria (bài hát trong vở nhạc kịch) nhưng nhẹ nhàng hơn, phù hợp với đối tượng là sinh viên sư phạm âm nhạc ở những Ariettas trong hệ thống bài tập của tác giả, cùng với sự tiếp nối có hệ thống kiến thức âm nhạc, khi sử dụng "Phương pháp thanh nhạc thực hành của Nicola Vaccaj" sẽ đem lại kết quả vượt trội trong quá trình phát triển giọng hát của người học thanh nhạc nói chung và đặc biệt là sinh viên học ngành Sư phạm Âm nhạc.

2. Thực trạng ứng dụng "Phương pháp thanh nhạc thực hành" của tác giả Nicola Vaccaj trong giảng dạy thanh nhạc cho sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc Trường đại học sư phạm Nghệ thuật TW

EDUCATION

Một chương trình đào tạo thì phần học liệu giảng dạy là một trong những yếu tố quan trọng góp phần tạo nên chất lượng của chương trình đào tạo. Hiện nay, với những học phần thanh nhạc của ngành Sư phạm âm nhạc trường Đại học Sư phạm nghệ thuật TW, quy định các dạng bài mà sinh viên phải học tập và rèn luyện trong mỗi học phần là: 01 bài Vocalise (luyện thanh khúc; 01 ca khúc nước ngoài (có thể hát bằng tiếng Việt, Ý, Nga, Đức...) 01 ca khúc Việt Nam ... Trong đó, có học liệu bắt buộc như: Giáo trình thanh nhạc 1; 2 hệ Đại học sư phạm âm nhạc (lưu hành nội bộ) của Giảng viên Đào Khánh Chi, Trần Thị Thảo. Giáo trình bao gồm: Tuyển tập một số bài tập luyện Vocalise của tác giả Giuseppe Concone; số bài cấu trúc và có kỹ thuật thanh nhạc cơ bản của Nicola Vaccaj, một số ca khúc và dân ca Việt Nam... Ngoài ra, còn những học liệu tham khảo: “Nghệ thuật Opera”; “Những vấn đề sư phạm thanh nhạc” “Phương pháp Thanh nhạc” của tác giả Nguyễn Trung Kiên; “Phương pháp hát tốt tiếng Việt trong nghệ thuật ca hát” của tác giả Trần Ngọc Lan; “Tự học để trở thành ca sĩ” của Susan Sutherland người dịch: Phạm Cao Hoàn... Những học liệu trên đã cung cấp cho giảng viên nhiều sự lựa chọn phù hợp cho từng giọng hát, năng lực của sinh viên trong suốt quá trình rèn luyện giọng hát đạt yêu cầu chuẩn đầu ra của học phần trong chương trình đào tạo. Tuy nhiên, việc đưa ra phương pháp thực hành thanh nhạc dạy học một cách có hiệu quả rõ rệt hơn cho sinh viên có thể củng cố kiến thức, luyện tập được tiết tấu, nhịp độ trong âm nhạc, luyện kỹ thuật thanh nhạc một cách hệ thống còn thiếu vắng.

Qua kết quả thử nghiệm, quan sát quá trình giảng dạy, đánh giá kết quả học tập sinh viên ngành sư phạm âm nhạc và thông qua kết quả đối sánh những sinh viên được giao bài tập trong hệ thống bài tập của Nicola Vaccaj (15 bài): từ bài số 1 Ma nca lle cita (ngọn lửa bập bùng) để tập cho sinh viên phát âm và học cách hát Legato (hát liền giọng) đến bài số 13 Vor rei spiegar (giải bày) để luyện cách Porta mento (hát vượt giọng) để nối một nốt này tới một nốt khác một cách tốt nhất... khi sinh viên tập luyện và thể hiện được các bài tập này, đã củng cố được tốt hơn về kiến thức trong âm nhạc (cao độ, tiết tấu...) và vượt trội hẳn về kỹ thuật thanh nhạc để áp dụng và thể hiện các dạng bài tập khác nhau.

Như vậy, việc nghiên cứu ứng dụng phương pháp thanh nhạc thực hành của tác giả Nicola Vaccaj trong phát triển giọng hát cho sinh viên ngành sư phạm âm nhạc trường đại học sư phạm nghệ thuật TW là điều cần thiết; bên cạnh đó cần đề xuất các biện pháp ứng dụng một cách có hiệu quả.

3. Biện pháp ứng dụng phương pháp thanh nhạc thực hành của tác giả Nicola Vaccaj trong phát

triển giọng hát cho sinh viên ngành sư phạm âm nhạc trường Đại học sư phạm Nghệ thuật TW

Như trong phần thực trạng trên, đã chỉ ra những ưu điểm và hiệu quả của thực tiễn ứng dụng phương pháp thanh nhạc thực hành của tác giả Nicola Vaccaj trong phát triển giọng hát cho sinh viên ngành sư phạm âm nhạc trường đại học sư phạm nghệ thuật TW là cần thiết trong dạy học. Để ứng dụng phương pháp thanh nhạc thực hành của tác giả cần áp dụng theo tiến trình học tập của sinh viên. Cùng với đó, giảng viên cần chú ý tới phương pháp thực hành theo hệ thống để phát triển giọng hát, giảng viên có thể giao bài cho sinh viên theo năng lực và từng học phần khác nhau. Quá trình này cần được áp dụng theo năm học của sinh viên.

a) Áp dụng với sinh viên năm thứ nhất, thứ hai Các sinh viên này mới tiếp cận với kiến thức nền âm nhạc, cần sử dụng các âm, nốt cơ bản tập trung vào Bài số 01 và sau đó phát triển lên Bài số 02 và 03: Thang âm (ngọn lửa bập bùng) tác giả đã đưa ra phương pháp với chủ ý dạy sinh viên hát trên các nguyên âm và phát âm nhanh các phụ âm để có được cách hát legato một cách tốt nhất.

Ngọn Lửa Bập Bùng VACCAJ

Adagio

CANTO VOICE

Ma - nca so - lle - ci - ta, piu de - l'lu
Ah, if I on - ly knew, When we are

Adagio

Các quãng 3 (con chim sẻ ngây thơ) mục đích bài tập này là cho sinh viên lấy chính xác cao độ, các quãng 3, cách phát âm các phụ âm “R” để tập cách sử dụng hơi thở với sự hỗ trợ của cơ hoành.

Con Chim Sẻ Ngây Thơ VACCAJ

Andantino

CANTO VOICE

Sen - pi - et - ta tor - to - rel - la, che non ve - del suo pe
Oh, how sad to see a spar-row, All un - con-scious of its

Piano

Bài tập 2: Các quãng 4, các quãng 5: Sinh viên cần phát âm đúng từng nguyên âm trong các nguyên âm đôi “Lascia-il lido - e il mare infido...” lấy hơi nhanh để đạt được legato ở các câu tiếp theo, và xác định vị trí âm thanh ở những nốt cao.

Bài tập 3: Các quãng 6 với bài tập “Bel -la pro vaedal” Tâm hồn mạnh mẽ sẽ giúp sinh viên phát âm rõ ràng các âm kép: “s” “f”; âm đơn “r”. Trong những bài tập giảng viên có thể cho viên thể hiện các sắc thái khác nhau của các quãng.

EDUCATION

b) Áp dụng với sinh viên thứ ba, thứ tư
Khi sinh viên năm thứ nhất, thứ hai đã thể hiện các sắc thái khác nhau của các quãng, cần cho họ thực hành các Bài tiếp theo:

Bài 4:

Quãng 7: tác giả đưa ra những kí hiệu về cách hát Marcato (hát nhấn), khi hát ở nốt cao cần điều tiết hơi thữ âm ở đều để miệng không chuyển động nhiều, cảm buông lỏng để duy trì được cách hát legato, nói 2 nốt...

Quãng 8: Trong bài arietta cần giữ vị trí âm thanh thống nhất để thể hiện bài tập một cách du dương từ âm vực thấp đến âm vực trung cao

Bài 5:

Bản âm: trong bài tập “De li ra dub biosa” (cuộc sống) tác giả sử dụng quãng bán âm, quãng nhỏ nhất trong hệ thống điệu tính tạo nên mối quan hệ đặc biệt trong bài tập. bài tập này giúp sinh viên luôn cảm giác được vị trí âm thanh và tập trung được cao độ. Rèn luyện cách hát thể hiện các quãng bán âm trong quá trình học tập.

Bài 6: Thể đảo phách; Bài 7 Giới thiệu về nét lướt; Bài 8 là nốt dựa; Bài 9 giới thiệu về láy, láy vô; Bài 10 giới thiệu láy chùm; Bài 11 giới thiệu láy rền; Bài 12 nét lướt (bay bướm, tinh xảo); Bài 13: Hát Portamento (hát vuốt giọng) là những bài tập rèn luyện cho sự phát triển của giọng hát và kiến thức về âm nhạc. Khi tập những bài tập này các kĩ thuật của thanh nhạc được thể hiện rõ như: cách điều tiết hơi thở, vị trí âm thanh thống nhất, phát âm linh hoạt và dẫn tinh tế, thể hiện được thâm mỹ trong thanh nhạc

13. Niềm Vui

Đặc biệt, bài số 14 tác giả giới thiệu cách hát nói tác giả viết “ trong hát nói, cần phải phát âm các âm tiết một cách dứt khoát, rõ ràng, các từ phải nhấn một cách trọn vẹn, nếu không sẽ không đạt được hiệu quả đầy đủ.” trong bài tập này, sinh viên học được cách hát như nói, mềm mại trong phát âm, hơi thở vừa phải và tạo âm thanh vang, sáng rõ lời, đây là bài tập cần thiết cho sinh viên có kĩ thuật để áp dụng vào các ca khúc Việt Nam với những đoạn nhạc có âm khu thấp, cần biểu đạt tình cảm, sắc thái của một tác phẩm thanh nhạc.

Bài tổng kết số 15 với tiêu đề “Cơn gió tây” đây là bài tập khó dành cho sinh viên năm cuối đã thực hiện được các kĩ thuật thanh nhạc khá vững vàng. Trong bài tập này tác giả đã tổng hợp lại toàn bộ các hình thức thanh nhạc trong cuốn Phương pháp thực hành thanh nhạc, bao gồm cả thang âm, hát nói và nhiều

hình thức hát hoa mỹ và diễn cảm.

Đất Nước

VACCAL

c) Kinh nghiệm cho sinh viên khi sử dụng Phương pháp thanh nhạc thực hành của Nicola Vaccaj.

Theo một số nghiên cứu về âm nhạc, các bản nhạc đồ sộ của các bậc thiên tài, ngoài sáng tác âm nhạc mang tính hàn lâm, có cả những sáng tác mang tâm tư hơi thở của con người trong từng giai đoạn lịch sử, từng hơi thở của thời đại... Trong đó, với sự đa dạng của các quy định, phương pháp giảng dạy về thanh nhạc được công bố, cho thấy mức độ quan tâm tới việc chăm sóc, bồi dưỡng giọng hát của vô số hình thức luyện thanh và xướng âm, những bài tập luyện để phát triển giọng hát của rất nhiều các nhạc sĩ, nhà sư phạm âm nhạc được truyền lại, được sử dụng và đem lại cho nhân loại những sản phẩm thanh nhạc đồ sộ, những ca sĩ, nghệ sĩ trình diễn các thể loại âm nhạc trên thế giới. Đền với “Phương pháp thanh nhạc thực hành” của Nicola Vaccaj là những quy định mang tính hệ thống, cung cấp những bài tập hoàn chỉnh cho ca sĩ chuyên nghiệp và nghiệp dư. Hệ thống bài tập của tác giả với lợi thế của tiếng Ý với những nguyên âm (a, o, u, i...) tương đồng với phát âm trong tiếng Việt, phù hợp cho người dạy và người học thanh nhạc nói chung và thanh nhạc cho sinh viên ngành sư phạm âm nhạc với mục tiêu phát triển giọng hát, thể hiện được những ca khúc với nhiều thể loại và tích lũy được nhiều kiến thức âm nhạc phục vụ cho nghề nghiệp của mình.

Qua kinh nghiệm và tổng kết của nhiều giảng viên, sinh viên thanh nhạc họ thường có xu hướng học 2 đến 3 bài Arietta đầu tiên trong cuốn Phương pháp thanh nhạc thực hành của Vaccaj và sau đó sử dụng nhiều tài liệu khác. Riêng cá nhân tác giả, trong quá trình giảng dạy thanh nhạc, đã khai thác, sử dụng nối tiếp các bài tập trong cuốn phương pháp này bằng rất nhiều cách như: Nghe các bài hướng dẫn luyện tập trên Youtube của nhạc sĩ giảng viên thanh nhạc Annelies Prins là ca sĩ Opera soloist, nhà sư phạm thanh nhạc, làm việc tại nhà hát Ede - Hà Lan (<http://www.operazang.nl/>); <https://youtube.com/@LaPrins>); ca sĩ Opera, giảng viên thanh nhạc With Julia (Voice With Julia) <https://youtube.com/@LaJulia>) sống tại Slovakia qua các video dạy phát âm, hát mẫu với các phần đệm piano rất chuẩn xác và hữu ích cho sinh viên và giảng viên tham khảo, học tập.

EDUCATION

Qua quá trình giảng dạy trực tiếp và định hướng cho sinh viên tự học tại nhà, kết quả học tập, rèn luyện về khả năng phát âm, nhả chữ, điều tiết hơi thở, vị trí âm thanh... thấy rõ được sự phát triển giọng hát của sinh viên, sự cải thiện rõ rệt trong cảm thụ, thẩm mỹ âm nhạc, qua những bài tập này sinh viên đã thành thực hơn khi tập xướng âm với với những giai điệu, tiết tấu của nhiều bộ môn trong chương trình học tập về âm nhạc

Kết luận

Thực hành Thanh nhạc Sư phạm âm nhạc là một yếu tố hết sức quan trọng đối với sinh viên. Nhưng thực tế cho thấy, trong quá trình đào tạo, dù đã cố gắng thay đổi hình thức, nội dung, phương pháp, trang bị phương tiện dạy học, học liệu... nhưng việc thực hành Thanh nhạc Sư phạm âm nhạc cho sinh viên Thanh nhạc vẫn còn nhiều hạn chế. Thực hành Thanh nhạc Sư phạm âm nhạc là một quá trình trải suốt khoá đào tạo, là một chỉnh thể thống nhất, liên tục, nằm trong hệ thống chương trình đào tạo từ việc trang bị tri thức, rèn luyện chuyên môn, nghiệp vụ thường xuyên đến thực hành, thực tập nghề nghiệp. Trong quá trình đào tạo chuyên ngành Thực hành Thanh nhạc Sư phạm âm nhạc là một bộ phận quan trọng bậc nhất và chiếm tỉ trọng khá lớn, có vai trò đặc biệt quan trọng trong quá trình đào tạo. Do vậy, Giảng viên giảng dạy thanh nhạc ngành sư phạm âm nhạc trường Đại học sư phạm Nghệ thuật TW, phải có quyết tâm cao hơn, ứng dụng phương pháp dạy học thực hành thanh nhạc một cách tích cực, tạo môi trường dạy-học linh hoạt hơn để mục tiêu đào tạo gắn đào tạo và yêu cầu xã hội mới có thể có hiệu quả tốt nhất.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Lăng Bình (chủ biên)-Đỗ Hương Trà (2022), *Dạy và học tích cực- Một số phương pháp dạy và kĩ thuật dạy học*, NXB Đại Học Sư Phạm, Hà Nội
2. Trường Đại Học Sư Phạm Hà Nội (2016), *Dạy Học Tích Hợp Phát Triển Năng Lực Học Sinh*, NXB Đại Học Sư Phạm, Hà Nội
3. Concone (1836), *Fifty Lesson For Medium Voice-Vocal*. Schirmer's Library of Musical Classics.
4. Nguyễn Trung Kiên (1998), *Phương pháp sư phạm thanh nhạc*. Nhạc viện Hà Nội.
5. Nicola Vaccaj (1833), *Phương pháp thanh nhạc thực hành*
6. Seth Riggs (2017), *Hát như nói sự thành công của các sca sĩ huyền thoại*. Nhà xuất bản Hồng Đức